

gári szervezeteiket állítsák e program megvalósításának szolgálatába.

Ebből az összhangzó működésből — mely nem kíván külön országos politikai párt alakítására irányuló mozgalom lenni — fog kialakulni az a közszellem, mely parancsolólag fogja követelni, hogy a városok polgárságát a képviselőtestületekben és a törvényhozásban csak olyanok képviselhessék, akik a városok kívánságait programjukban nyilvánvallják és készek azok teljesüléséért feltételül és teljes erővel sikra szállni.

A határozati javaslat — amint látható — elég gazdag. A szervezkedés általános munkájának befejezése után bizonyára gondja lesz a vezetőségnek, hogy a városok polgársága arról is tájékoztassék, miket sorol a szervezet a legelső sorban megvalósítandó, **konkrét** feladatok közé. A nagy elvi kijelentések szépen hangzanak, de a városok szervezését a polgárság bizonyára úgy gondolja, hogy az évtizedekre szóló program felállítása mellett nyomban olyan közelebbi célok eléréseért tömörítik, amelyek mielőbbi megvalósításából idv fakad az államra, a társadalomra és a városokra. Egyébként a kongresszus vezetőségének az a reménye, hogy a kongresszus a határozati javaslatot elfogadja, amiért május 19-én délelőtt 10 órára a fővárosi Vigadó nagytermébe összehívta az alakítandó Polgárliga szervező ülését, a melynek hivatása lesz a kongresszus egyetemes ülése által elfogadott városi program felett való döntés és ennek megvalósítására vonatkozó teendőkre a Polgárliga központi bizottságának megválasztása. Hogy a városi programot elsősorban a polgárság érdekeit szolgáló szervezetek tegyék maguké-
vá és szervezkedjenek a Polgárligában tudatos és összhangzó társadalmi munkára, dr. Bárczy István azzal a kéréssel fordult Somogyi polgármesterhez, hogy a városban levő, erre alkalmas szervezetek, ipari, kereskedelmi, orvosi, ügyvédi, mérnöki, tisztviselői egyesületek, társaskörök elnökségeivel lépjen érintkezésbe és hasson oda, hogy a Polgárligához való csatlakozás minél szélesebb körben megtörténjék.

Véres zavargások Pétervároft.

Kopenhága, május 3. A legutóbbi pétervári zavargásokkal kapcsolatban utólag még az a hír érkezett, hogy a katonák is részt vettek a zavargásban. Így a pétervári helyőrség egy része nem akarta megfogadni a hadügyminiszteriumnak azt a rendelkezését, hogy az egész helyőrségnek a harctérre kell mennie és nagyszabású tüntetést rendezett. A harctérre készülő katonák részére felhalmozott készletek közé bombákat dobtak és azoknak a tiszteknek egy részét, akik mérsékletre intették őket, megölték, vagy bántalmazták. A lakosság köreiben pánik támadt. Azt hitték, hogy kitört az ellenforradalom. Az általános rémület csak akkor csillapult, amikor rendes katonaság jelent meg az utcákon és szétkergette a tüntetőket.

A szegedi színház sorsa.

(Saját tudósítónktól.) A pályázati hirdetmény szerint, amelyet a város hatósága közzétett, a színházra hirdetett pályázat május **ötödikén** jár le. Dr. Gaál Endre, tanácsos egyes pályázóknak azt a felvilágosítást adta, hogy a pályázati kérvények beadásának utolsó napja május **négy**. Azt hisszük, ez tévedés. A pályázati határidő május 5-én déli 12 órakor jár le, a színházi bizottság tehát csak szombaton délután kerülhet abba a helyzetbe, hogy javaslatáról tanácskozhassék.

A pályázók száma csütörtök estig ötre emelkedett. Almásy Endrén, Bartos Gyulán és dr. Bródy Miklóson kívül pályázik még Balla Kálmán színházgázgató és Kardos Andor, a Magyar Színház tagja. Bartos Gyula pályázatában a következőket mondja:

— Tíz éve vagyok a Nemzeti Színház tagja és ez idő alatt s külföldi utazásaimban felismertem és megismertem mindazokat az erőket és eszközöket, amelyeket Szeged város színpadja számára értékesíthetnek.

— Nem anyagi előnyökért jövök ide. Ha pozícióm, mely nekem a Nemzeti Színháznál elegendő anyagi és erkölcsi biztosítékot nyújt, otthagynom, azért teszem, hogy itt szeretettel dolgozhassam és szülővárosomból *irodalmi színvonalu művészi központot teremthessek.*

— Társulatomat úgy szervezem, hogy a klasszikus és operai műveket is a legjobb előadásban nyújthassam.

— A színház életének kimagasló művészi eseményeit nemcsak a vendégszereplésekben látom, hanem *saját erejének és képességeinek munkájában.* Az a fontos, hogy egy folytonos, soha meg nem szünő igyekezet arra törekedjék, hogy a legtisztább művészi szempontok tekintetbe vételével *jó együtttest* teremtsen. A színház iskola, amely megtanítja a szépet ismerni, szeretni, érezni és abban gyönyörködni és szükséges, hogy szórakoztatása mellett a tiszta magyar beszéd példája és az ifjúság nemes nevelője legyen.

— Ha ajánlatomat elfogadják, a szegedi színház művész-személyzetét már emberségből sem hagyom kenyér nélkül, s azt a művészi érdekeknek megfelelő erővel kiegészítem.

A jövőt nem tudhatom, nem láthatom, nem ígérhetem, de azt érzem, hogy lelkesedéssel és buzgalmammal azon leszek, hogy *Szeged város színpadjára büszke lehessen.*

Csütörtöki számában közölte a *Dél-magyarország*, hogy a közgyűlésnek a színházi szerződésre vonatkozó határozatát dr. Balassa Ármin törvényhatósági bizottsági tag megfőlebbezte. A főlebbezés, amelyet még Lantos Béla, Frankl Antal, Bokor Emil és Hoffmann Ignác írt alá, csütörtökön érkezett be a polgármesterhez és lényegileg a következőket tartalmazza:

A felebbezők elismerik a közgyűlés által elfogadott módosítások célzatának helyességét, de ebben a formában nem tartják megfelelőnek. Az indokolás szerint a szerződés a kulturális követelmények kielégítését oly szerződésszerű, tehát kikényszeríthető köteletségévé teszi az igazgatónak, amely kötelességszerű feladat teljesítése meghaladja a szerződéssel szabályozható jogviszonyok körét. A szerződés még abban az időben keletkezett, amikor a fővárosban csak két színház állott fenn s amikor az azóta megnyitott sok színház és kabaré még nem szivta magába teljesen a magyar színészanyagot.

Művészi előadásokat csak olyan színház tud nyújtani, melynek tagjai hosszabb időn át működnek egymás mellett. Ehhez pedig az igazgató személyének állandósága szükséges. A fővárosi ismert színészek nagy része valamikor Szegeden működött, de a budapesti színházak elvitték őket. E nagy kereslet ellen egyelőre úgy kell védekezni, hogy az igazgatóval szemben ne formulázzanak oly követeléseket, melyek teljesítése előreláthatólag alig elhárítható akadályokba ütközik. A másik védőeszköz lenne, ha az igazgató a jövedelmeinek emelkedésével olyan díjazásokban részesítené a tagjait, amelyekkel a fővárosi színházak csábításaitól megóvhatná őket.

Ezután az operaelőadásokkal foglalkozik a főlebbezés. A kormányhatóságnak erre vonatkozó kívánsága szabatos meghatározás nélkül került a szerződésbe. Két-három opera előadása kimerítheti ugyan az előírt számot, de bizonyára sokan lesznek, akik nem elégsznek meg két opera előadásával. Nincs olyan színházgázgató, aki operett-személyzet mellett operatársulatot is tud nemcsak fentartani, de szervezni is. A szerződés hetedik pontja kimondja a helyárák fölemelését, de egyben megszabja az operai szerepköröket is. Még a m. királyi operaház sem tud teljes társulatot összehozni. Ott is, ha akár egy segédszereplő betegszik meg, kölcsönként művészeket kell beállítani. Csak egy tenoristája van az operának, mely állandóan vendégművészekkel kénytelen fentartani a műsort. A vidéken is alig található néhány színvonalon álló énekes, vagy énekesnő. Ezek alapján a főlebbezés azt következtetést vonja le, hogy a szerződés kifogásolt módosítása csak bonyodalmakra vezető kikötés.

A helyárák fölemelése nem vonhatja maga után a szerződés kifogásolt kikötéseit. A helyárák fölemelését indokoltá teszi a normális viszonyok kielégítéséhez szükséges elsőrendű szintársulat szervezése és fentartása is. A színház mai látogatottsága a helyáremelésre irányadó nem lehet, mert a háború után ez ismét le fog szállni. Különösen az olcsóbb helyekre most leginkább olyanok járnak, akik a drágaság miatt a vendéglők-ből és kávéházakból menekülnek a színházba, a normális viszonyok bekövetkeztével azonban visszatérnek régebbi életrendjükhöz. Ha már most a helyáremelések terhére a város évi 24.000 koronával terheli az igazgatóságot, másrészt operai testület szervezését is kívánja, akkor az igazgatót éppen azokban az anyagi eszközökben bénítja meg, amelyek nélkül a színház művészi személyzetének fejlesztését jóhiszeműen várni nem is lehetne. Súlyos tehát a szerződésnek a 24.000 korona átruházására vonatkozó kikötése annál inkább, mert a Pester Lloyd-alap tekintélyes jövedelme is erre a célra áll rendelkezésre.

Súlyos továbbá az a kikötés, amely szerint a színházi idény szeptember 1-től június végéig tart. Május közepétől hanyatlik a színház látogatottsága, új darabok nem állnak rendelkezésre. A szerződés 13-ik pontjának az a kikötése, hogy az igazgató a tanács által kifogásolt tagot haladéktalanul köteles pótolni, szintén súlyos, mert veszélyezteti a szintársulat szervezésének lehetőségét. Ez a kikötés beleütközik a színházi szabályrendelet 4-ik szakaszába, amely a művészeti kérdésekben való határozatot a bizottság részére tartja fenn.

Mindaddig, amíg a színházi bizottság hatásköre fennáll, a városi tanács a színházi bizottság hatáskörét nem gyakorolhatja és mert a szerződésnek panaszolt pontja szerint gyakorolhatná, ennél fogva a közgyűlési határozatnak idevonatkozó része is megsemmisítendő.

Csütörtökön — tehát közvetlenül a választás előtt — a színházi bizottság egy üres

Villany-

világítási berendezéseket megbízható és szakértői kivitelben jutá-
nyosan készít: **FONYÓ**
SOM világítási váll-
lata Kölcsey-u 4.
☐ TELEFON: 165. sz. ☐